

Vägen in – ett motiverande och rehabiliterande förstegsprojekt. En treårsuppföljning.

Sammanfattning

Det här är en preliminär rapport om pågående treårsuppföljningen för pilotprojektet "Vägen in" 2008. Vägen in är ett kognitivt motiverande förstegsprojekt som baserar sig på naturunderstödd rehabilitering. Projektet vänder sig till deltagare som är i åldrarna 16 – 64 år och som erhåller offentlig försörjning. Deltagarna ska ha ett medicinskt behov utifrån psykiatrisk- och/eller smärtdiagnos samt behov av en mjukstart.

2008 deltog 41 personer i projektet. 25 personer gick vidare till dåvarande handlingsplanen. 22 personer gick då till arbete/utbildning. Uppföljning 2011 visar att utfallet i huvudsak håller. 19 personer är i fortsatt arbete eller studier.

Resultatet är så tydligt att vi nu kommer att göra en "backande" etikprovning för att publicera resultatet i en artikel.

Bakgrund

Syftet med projektet är att öka rehabiliteringspotentialen hos personer i förvärvsaktiv ålder som annars har stor risk att fastna i utanförskap. Det långsiktiga målet är att deltagarna på sikt ska kunna försörja sig själva.

Ett tydligt delsyfte är att minska inlåsningseffekten, vilket den arbetsplatsförlagda praktiken och den integrerade övergången till rehabiliteringssamverkan medför. Inlåsningseffekten kan förklaras med fobiskt undvikande (ångest) som reduceras genom gruppverksamheten, praktikdelen och den tydliga kopplingen vidare till den ordinarie arbetslivsinriktade rehabilitering. Erfarenheter från flera förstegsprojekt visar på existensen av dessa inlåsningseffekter.

Ett utvecklingsprojekt, Vägen in, genomfördes under 2008 med 41 kunder/deltagare. Projektet genomfördes av Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Projektet är nu avslutat. Deltagarna gick igenom sju veckor Naturbaserad (grön) grupp aktivitet, i vacker skoglig miljö, med kognitiva träningsinslag runt *betydelsefulla områden som självbild och självkänsla men också copingstrategier och stresshantering*. *Kursdeltagarna arbetar vidare med att identifiera områden med undvikanden men också med att formulera sina drömmar/framtida liv*. Därefter följde 10 veckor arbetslivsinriktad rehabilitering. Arbetsförmedlarna arbetade mycket nära den naturbaserade rehabilitering och med en påtaglig kognitiv ansats.

Av deltagarna i Vägen in, 2008, hade ca 70 % diagnoser inom F-området, dvs psykiska sjukdomar och syndrom (Nilsson et al. 2008). Påtagligt var det starka inslaget av ångestproblematik vilket bland annat återspeglades i de medicinska underlagen från remitterande läkare. Om dessa svårigheter kombineras med relativt lång frånvaro från arbetslivet så innebär det i regel ett starkt hinder för att återvända till arbetsmarknaden. Deltagarna i Vägen in hade initialt en mycket låg förmåga till

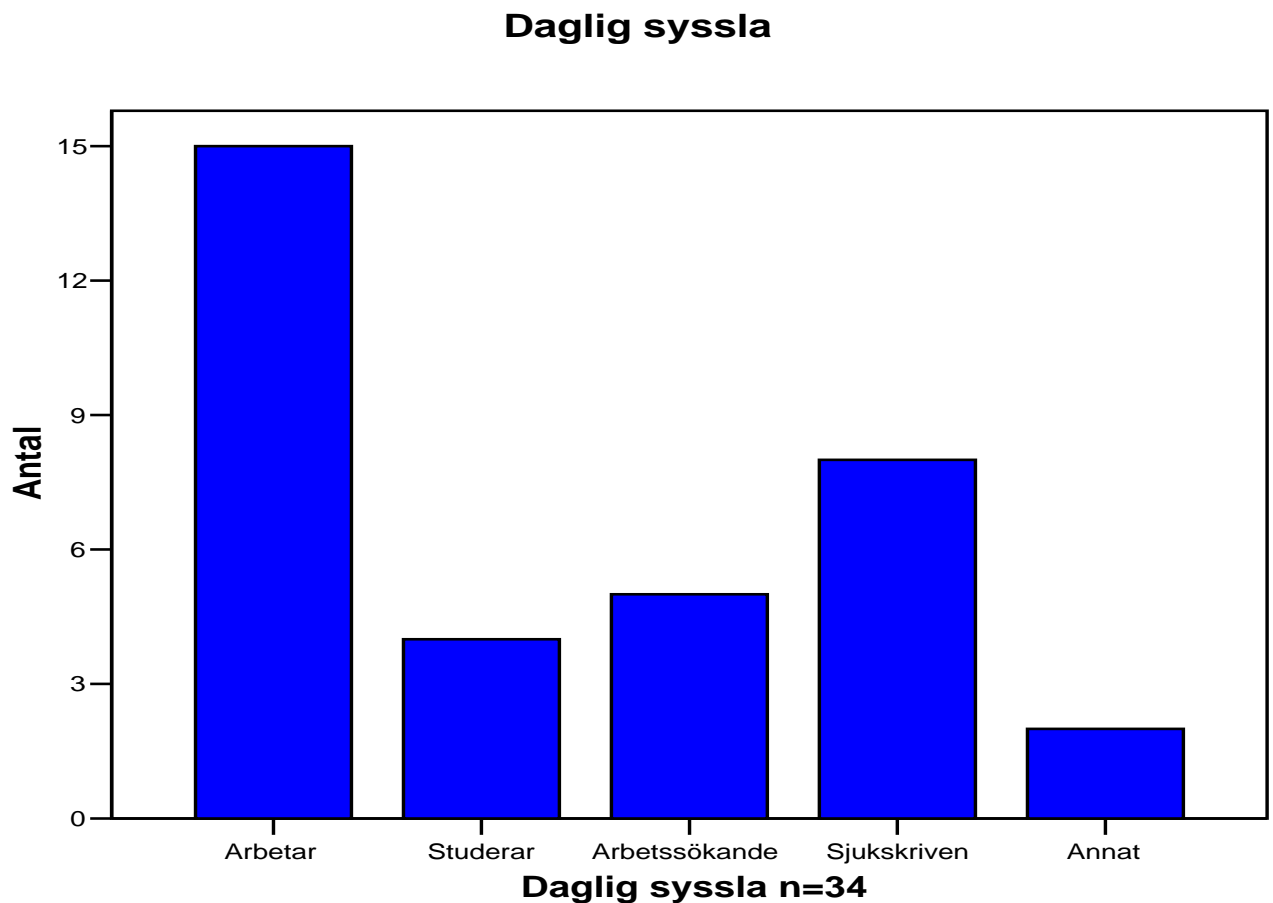
arbetslivsinriktad rehabilitering och låg i regel på under 10 timmar/vecka som förmåga.

Treårsuppföljning design

Treårsuppföljningen av den ursprungliga gruppen på 41 har genomförts genom en kombination av telefonintervju och enkätuppföljning. Genom att enkät och telefonintervjuer delvis har nått olika stråk i målgruppen så har vi fått kontakt med 34 av 40 personer. En person är avliden i den ursprungliga gruppen.

Treårsuppföljning resultat

Personer i arbete/studier framgår av bild 1.

Figur 1. Daglig syssla.

De 19 som är i arbete eller studier tillhör, med undantag av två, den grupp på 25 som gick vidare från Vägen in till rehabsamverkan. En har "kommit" igång senare och en person gick direkt tillbaka till sin gamla arbetsgivare.

Hur resultatet är fördelat på kommunnivå framgår av tabell 1.

Tabell 1. Resultat Vägen in 2008. Kommunfördelad. Treårsuppföljning. n=34

Daglig sysselsätt	Kommun				Summa
	Västerås	Köping	Kungsör	Övriga kommuner	
Arbetar	5	4	0	6	15
Studerar	2	1	0	1	4
Arbetssökande	3	0	1	1	5
Sjukskriven	4	2	0	2	8
Annat	1	0	0	1	2

Ekonomi

Ekonomiska beräkningar på rehabiliteringsresultat är alltid vanskliga samtidigt som det är individens vinst som är den centrala. Flera intressanta kohortstudier visat att tillgång till ett arbete, alternativt ett socialt sammanhang, är mycket betydelsefullt när det gäller förväntad livslängd. Ett utanförskap ökar tydligt risken för tidig död jämfört med ålderskamraterna.

Beräkningsunderlaget i denna rapport baseras på siffror från Arboga kommun. En försiktig uppskattning är att varje person som befinner sig i arbete/studier innebär både besparingar och intäkter. Ett socialbidrag innebär ca 6 368 / månad (3 368 riksnorm + 3000 hyra) För ett arbete är en relativt låg lön på 18 000 inte orimlig. Det innebär schablonmässigt en skatteintäkt på ca 25 000 kronor per år och individ för bosättningskommunen. Vidare kan det förväntas att varje person som arbetar / studerar köper varor/tjänster för ca 8000 kronor per månad (lågt räknat).

Nedbrutet på Köpings kommun skulle det innebära, med 4 personer i arbete och 1 i studier, minskade utgifter på 382000 (6380 x 5 x 12). Vidare har Köpings kommun ökat sina skatteintäkter med =100000 per år (4 X 25 000). Till detta kommer ett ökat konsumtionsmönster på 480000 (5 x 8000 per) månad av varor tjänster i kommunen. För dessa 5 individer innebär arbete / studier en vinst på 382000 (minskat socialbidrag) + 100000 (4 x 25000) i ökad skatteintäkt + 480000 i ökad konsumtion i kommunen. Totalt ett positivt flöde på 962 000 kr, per år, för dessa 5 personer som gick Vägen in 2008.

En mer genomgripande analys av resultatets ekonomiska konsekvenser kommer att göras i samarbete med hälsoekonom på Karolinska institutet.

Hur pålitligt är resultaten

Det finns en pågående diskussion om hur säkra observationsstudier är men Rosen, Axelsson och Lindblom (2008) konstaterar att " observationsstudier med lång uppföljning där man har »hårda« resultatmått som död eller allvarlig sjuklighet och kontrollerat för tänkbara förväxlingsfaktorer har en god evidens som med stor sannolikhet överensstämmer med »sanningen«".

Referenser

Nilsson, C. Bossius, J. Karlsson, S. (2008) Slutrapport Vägen in 2008.

Rosen, M. Axelsson, S. Lindblom, J. (2008). Släng inte ut observationsstudier med badvattnet - bedöm deras kvalitet i stället. Artikel för Läkartidningen. Samtliga författare verksamma på Statens beredning för medicinsk utvärdering (SBU.)

Wallman T, Wedel H, Johansson S, Rosengren A, Eriksson H, Welin L, Svärdsudd K. (2006) The prognosis for individuals on disability retirement An 18-year mortality follow-up study of 6887 men and women sampled from the general population. BMC Public Health 2006,6:103